

Hiperbár oxigénkezelés a toxikológiában

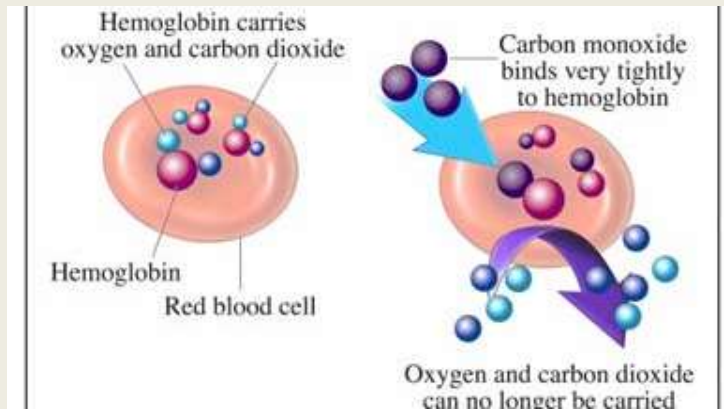
dr. Ágoston Viktor Antal
Péterfy Sándor utcai Kórház
Toxicológia

- *“physiological effects of carbon monoxide could be mitigated considerably by increasing the partial pressure of oxygen in the blood. “*
- *HALDANE, J. The action of carbonic oxide on man.*
- ***J. Physiol. 18: 430-462, 1895.***

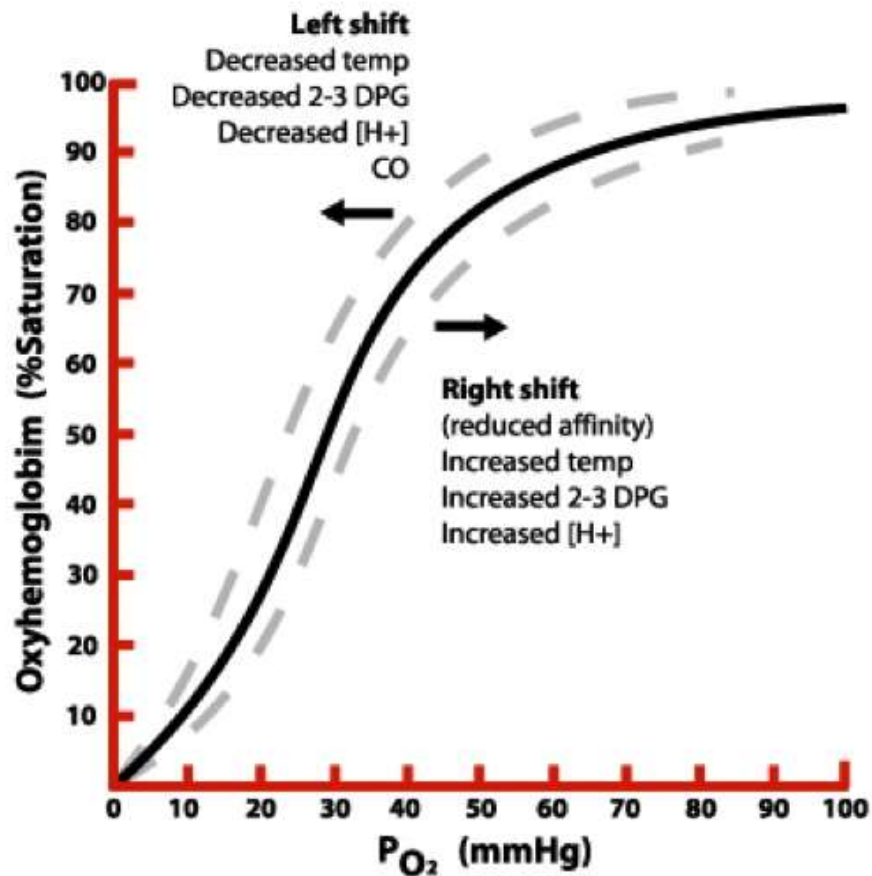
CO intoxikáció hatásai

- Hipoxiás stressz
- Oxihemoglobin görbe balra tolódása
- Hemproteinek kötése (230x affinitás), ATP termelés csökken, celluláris metabolizmus zavara
- Mitokondrium diszfunkció
- Leukocytá aktiváció és adhézio fokozódása
- Kardiális károsodás
- Perivaszkuláris és neuronális károsodás

CO-carboxyhemoglobin

- Stabil komplexet képez a hemoglobinnal
- A hemoglobin tetramer, 4 oxigénkötő hellyel
- A CO megkötése következtében megnő a maradék három hely oxigén affinitása
- Az oxigén nem tud leválni a tetramerről, így nem diffundál a szövetekbe (balra tolódik a disszociációs görbe)
- Hypoxiás szöveti károsodás jön létre

CO-myoglobin

- A CO kötődik a myoglobinhoz is
- Kb. 60x affinitás
- Szívperctérfogat csökken, hipotenzió, következményes agyi ischaémia
- Késői hatások egyik tényezője: a myoglobinból felszabaduló CO kötődik a hemoglobinhoz

Delayed Neurologic Sequelae

Delayed

Demyelination

Neuronal Apoptosis

HBOT

Inflammatory Injury & Immune-mediated Injury

Anti-oxidants

Steroids

Acute

Hypoxic Injury

I/R Injury

HYPOXIC STRESS   OXIDATIVE STRESS   LIPID PEROXIDATION   CATECHOLAMINE CRISIS

Target Temperature Management

HBOT

Steroids
Anti-oxidants

Sympatholytics

Impaired O₂ Delivery

CO binding to intercellular proteins

Formation of ROS/Free Radicals / Peroxynitrite

COHb Level Increase in Blood

NO Release by Endothelium and Platelet

Acute increase of Sympathetic Activities

Brain Injuries

Underlying Mechanisms

Classification

Injuries

Treatment

Pathophysiological mechanism

Risk factors

HBO működési elve

- Atmoszférikus nyomásnál magasabb nyomás, 100% oxigén
- PiO_2 nő, PAO_2 nő,
- PiO_2 nő, nő a fizikálisan oldódó O_2 mennyisége a plazmában

1ATA: 0.3 ml/100 ml vér

3ATA: 6 ml/100 ml vér

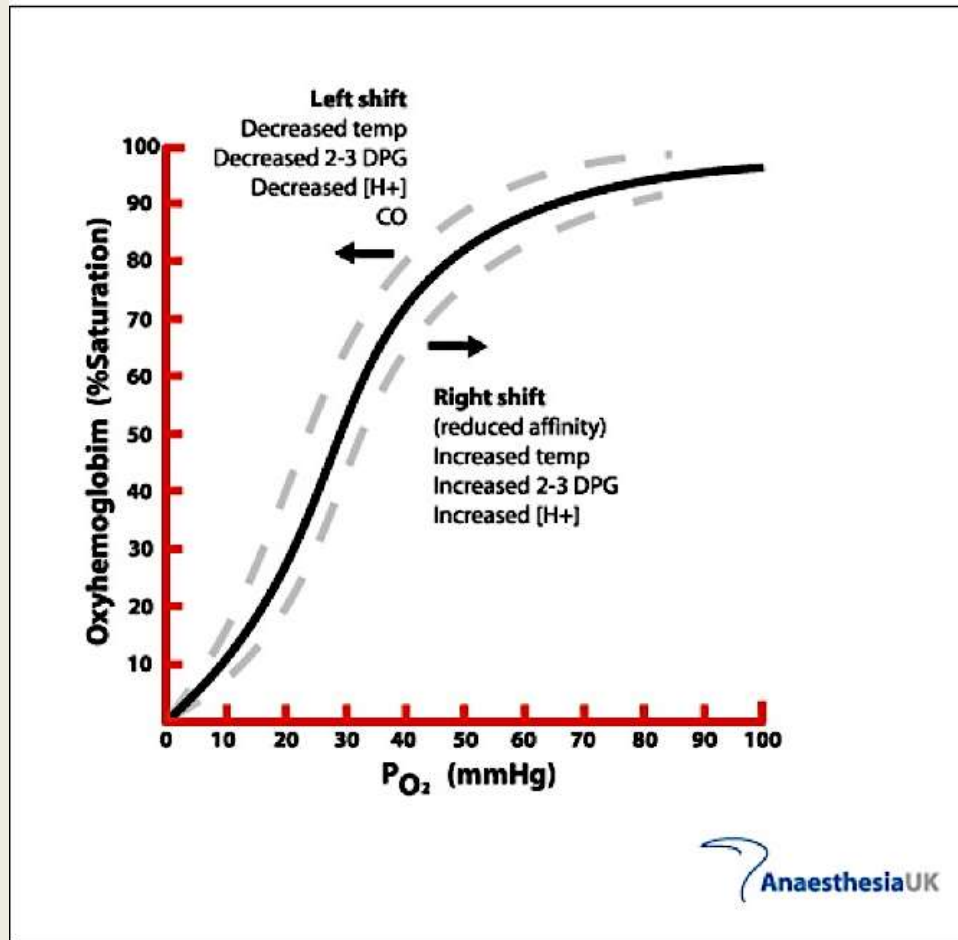
HBO hatásai:

Csökken a hipoxiás stressz ideje

COHb féléletideje:

- Levegőn: 5-6 óra
- Normobár 100% O₂: 70-90 perc
- Hiperbár 100% O₂: 25-30 perc

HBO hatásai: oxihemoglobin telítődési görbe jobbra tolódása

Azaz HBO hatására csökken a hemoglobin O₂ affinitása, és könnyebben adja le azt a szövetek felé

HBO hatásai: javul a szöveti oxigenizáció

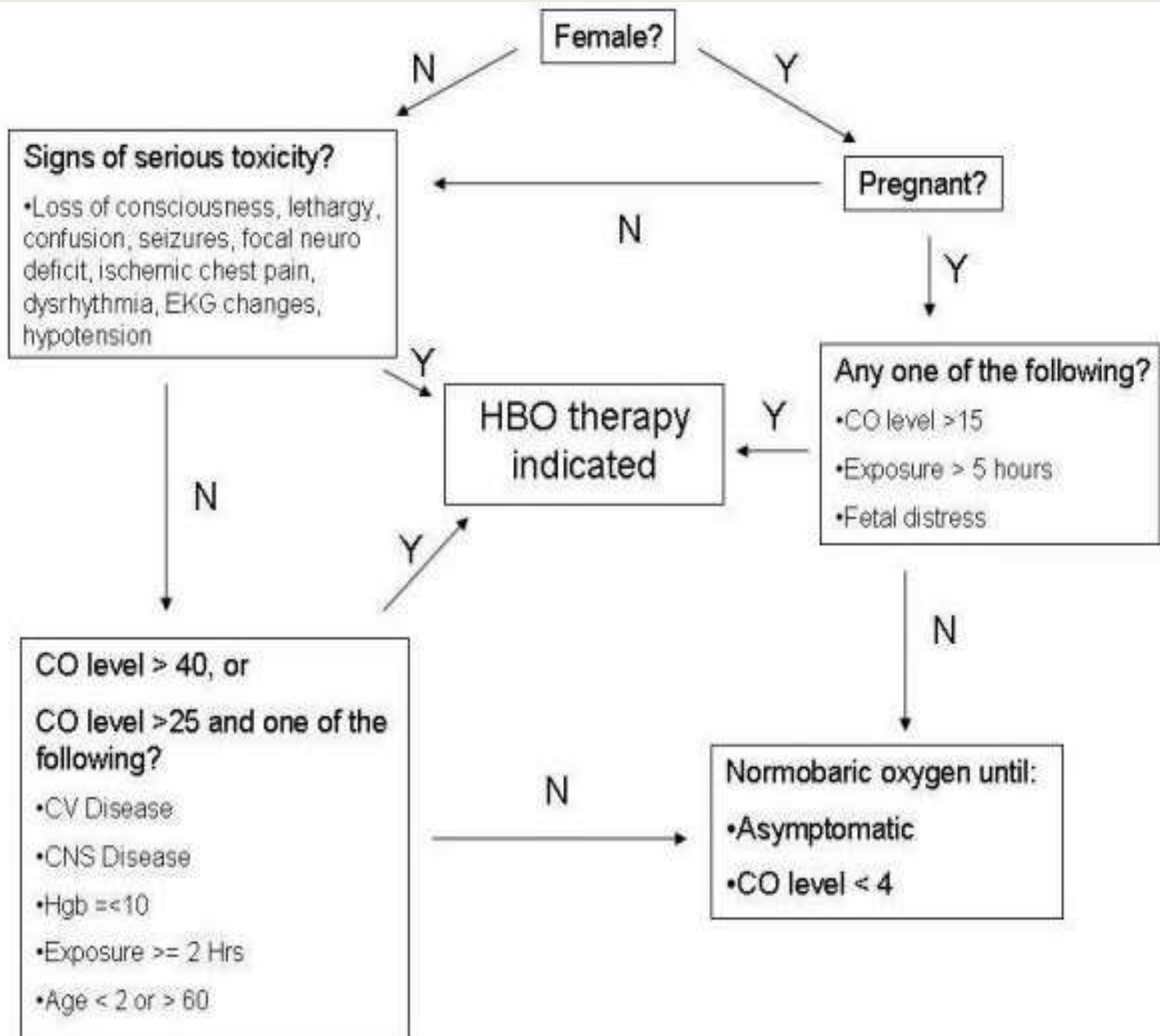
- Csökken a szöveti hipoxia
- Gátolja a lipid peroxidációt
- Csökken a leukocita adhézió a sérült területeken
- Gátolja a Myelin Basic Protein által indukált gyulladásos folyamatokat az agyban
- Csökken a nekrozis mértéke, és gátolja az apoptózis indukcióját

HBO hatásai

- Csökken a mortalitás
- Csökken a hosszútávú neurógiiai szövődmények gyakorisága

Ajánlások a HBO alkalmazására

- **COHb>25%**, bár a klinikai tünetek nem mindig korrelálnak a szinttel
- **Neurológiai tünetek**, eszméletvesztés
- **Kardiovaszkuláris diszfunkció**, emelkedett Troponin I, CK MB
- **Terhesség**, COHb>15%, még ha az anya tünetmentes is (a fetális COHb féléleteideje másfélszerese a felnőtteinek)

HBO kezelés

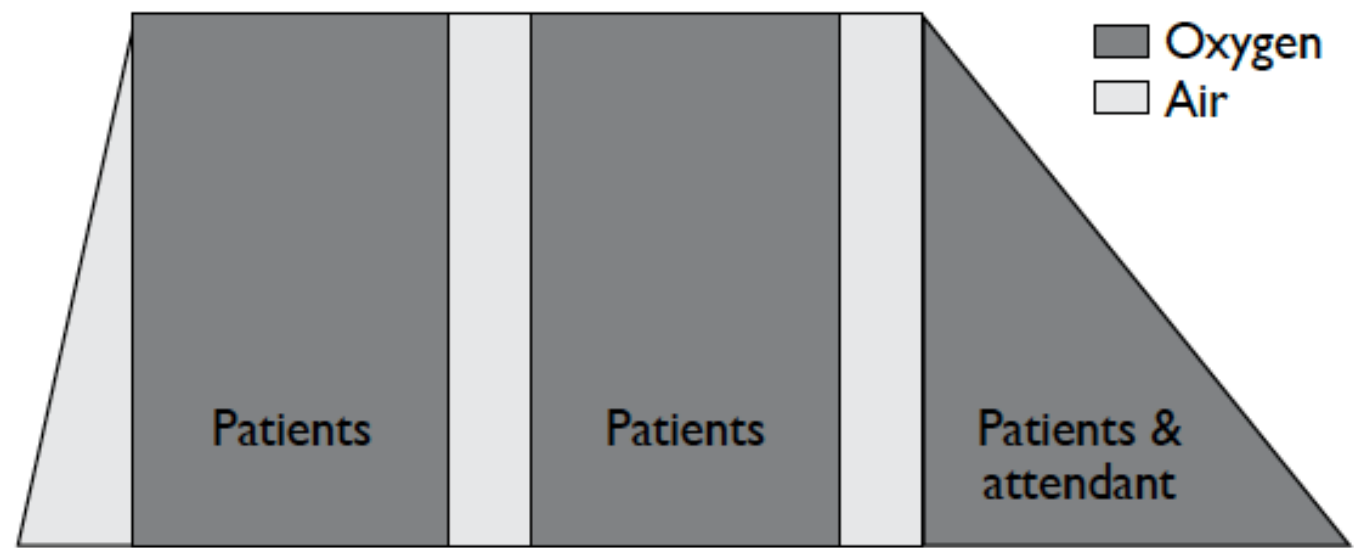
- 1992-2000 között 16000 CO mérgezettet kezeltek Észak-Amerikában HBO kezeléssel
- Ajánlott séma
  - 3 kezelés/24h
  - 2.5-3ATA abszolút nyomáson
  - A mérgezés kezdetétől számított **6 órán belül** megkezdve az első kezelést

2.8
ATA

Pressure

1 ATA

■ Oxygen
■ Air

5-7

25

5

25

5

30

Time (mins)

HBO előtt	HBO után
pH 7,29	pH 7.37
pO2 32 Hgmm	PO2 63 Hgmm
pCO2 32.7 Hgmm	pCO2 24,5 Hgmm
sO2 29,9%	sO2 84,8%
COHb 38%	COHb 1.9%
BE -6,9 mmol/l	BE -2.2 mmol/l
GCS E: 1 V:1 M:3	GCS E:3 V:3 M:5

Erdal Gunes et al Istanbul med J 2016;17:141-3

Limitációk

- 6 órán belül
- transzport
- barotrauma
- drága
- nincs OEP finanszírozása

HBO hazánkban

BAROMEDICAL

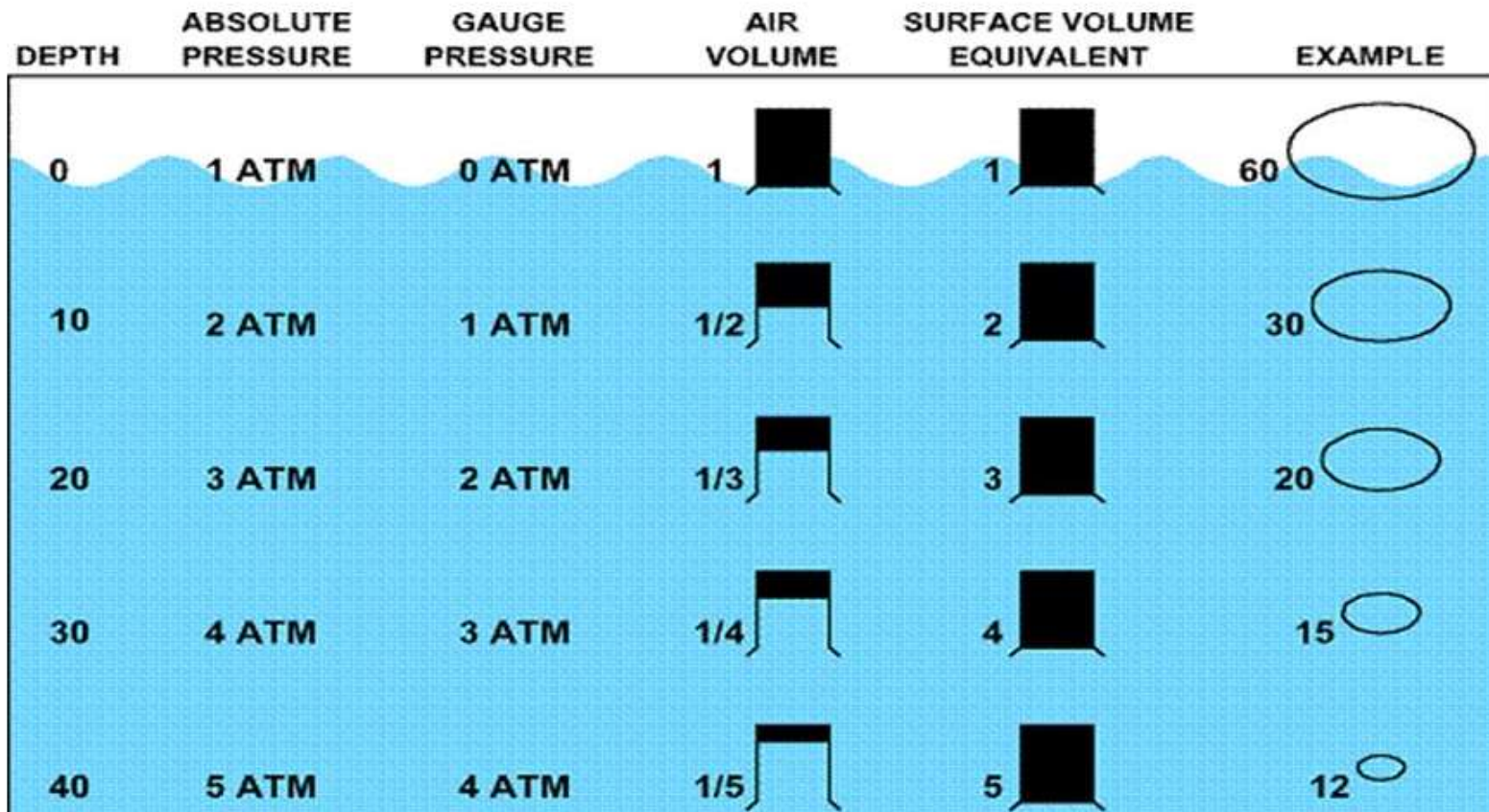

www.baromedical.hu

Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet

A mérgezés nemcsak koncentráció,
hanem **parciális nyomás** függő

Depth, Pressure and Surface Equivalent

Surface	1 atm	.8 atm	.2 atm
33 ft	2 atm	1.6 atm	.4 atm
66 ft	3 atm	2.4 atm	.6 atm
99 ft	4 atm	3.2 atm	.8 atm
132 ft	5 atm	4 atm	1 atm
165 ft	6 atm	4.8 atm	1.2 atm
198 ft	7 atm	5.6 atm	1.4 atm
231 ft	8 atm	6.4 atm	1.6 atm

A parciális nyomás jelentősége

- Oxigén toxicitás
- Nitrogén narkózis
- Hélium narkózis
- CO mérgezés

CO a bűvároknál

- Kompresszor kipufogó gáz kontaminálja a légzőgázt
- A CO parciális nyomása egyenes arányban nő a környezeti nyomással
- Bűvároknál a CO mérgezés hirtelen alakul ki és rögtön súlyos formában jelentkezik
- Az CO koncentráció, ami a felszínen nem okoz tüneteket, mérgezést okoz akár 20 méteres mélységben is

CO mérgezés nagy magasságban

ALTITUDE LEVEL	INSPIRED AIR PO2	Hb-SATURATION	EFFECTS
In feet (metre)	In mm of Hg	in %	Stages (if any)
0 (i.e.sea-level)	160	~ 97 %	NIL
Upto 10,000 (3,000)	110	~ 90 %	Usually none, +/- some nocturnal visual reduction (of indifference)
10,000 – 15,000 (3,000 – 4,500)	98	~ 80 %	Mod. Hypoxic symptoms → Drowsiness, headaches ,Mental and muscle fatigue
15,000 – 20,000 (4,500 – 6,000)	70	< 70 %	Severe hypoxic symp → aggravated CNS involvement Seizures and muscle twitching
Above 20,000 & onwards	Further falls	below 60 %	Unconsciousness & alarming deterioration → survival impossible without supplemental O2 (critical survival altitude)

Mount Everest

- 29,028 ft (8848m)
- P atmoszférikus = 255 Hgmm
- P O₂ = 53 Hgmm

Egy nem akklimatizálódott személy

- eszméletlen 45 másodpercen belül
- meghal a következő 6 percen belül

MI AZ A MAGASHEGYI BETEGSÉG (AMS)

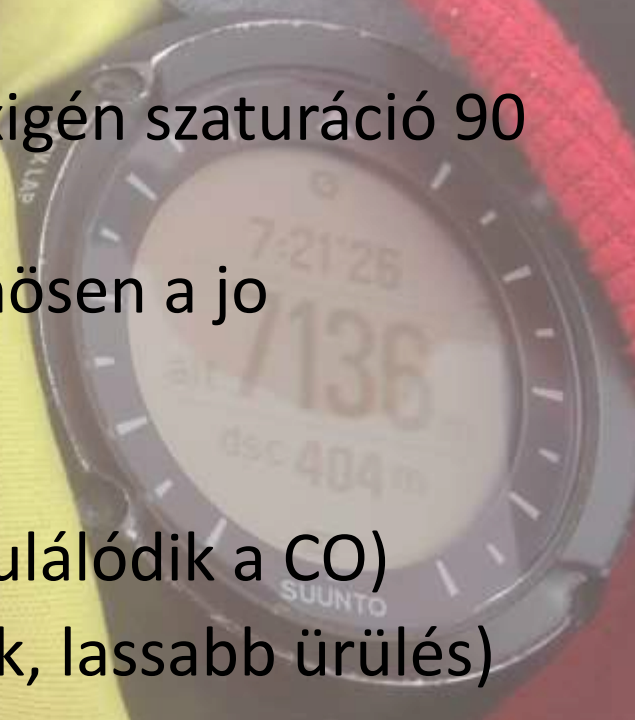
- fejfájás, dezorientáció
- általános diszkomfort
- hányinger
- hasmenés
- étvágyzavar
- szédülés
- mozgáskoordináció zavara (state trooper test)
- erőteljes légszomj a kisebb terhelésekre is
- periódikus légzés alvás közben
- alvászavar
- memóriazavar

CO mérgezés nagy magasságban

Rizikó faktorok

- Csökkent oxigén parciális nyomás
- Hipoxiás szervezet (4000 méteren oxigén szaturáció 90 %alatti)
- Sátorban, hóbarlangban főzés (különösen a jó szigetelésű expedíciós sátrakban)
- Hosszú expozíció
- Hiperventilláció (gyorsabban akkumulálódik a CO)
- Magasabb vvt-szám (több CO kötődik, lassabb ürülés)
- AMS szerű tünetek
- Provokálja az AMS-t

A főzés veszélyei

- Alacsony nyomású főzés
- Az edény lángba helyezése
- Nagy átmérőjű edények
- Jeges sátorfal, gyenge szél
- Benzin főző

